

АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ВУГІЛЬНІЙ ГАЛУЗІ

Першко Н.Ф., Ткаченко І.А., НУЦЗУ
НК – Бригада О.В., к.т.н., НУЦЗУ

Забезпечення промислової безпеки та охорони праці працівників вугледобувних підприємств є однією з найбільш складних соціально-економічних і моральних проблем вугільної промисловості всіх країн світу і, зокрема, України. За даними Державної служби статистики станом на 2020 р. видобування вугілля в Україні скоротилося з 62,7 млн. т в 2011 р. до 25,5 млн. т в 2019 р. (дані наведено без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим, частини територій у Донецькій та Луганській областях) [1]. Не дивлячись на скорочення темпів добичі вугілля та кількості працівників (майже у 3,5 рази на 2017 р. у порівнянні із 2012 р.), зайнятих у цій галузі, рівень травматизму та професійних захворювань залишається досить високим. За даними Державної служби України з питань праці в 2017 р. за місцями виникнення нещасних випадків на вугільних підприємствах розподіл виглядає наступним чином: очисні вибої – 10 випадків (40% від усіх загиблих на виробництві, в тому числі 9 в комплексно-механізованих лавах), в підготовчих вибоях – 2 випадки (8%), в інших гірничих виробках – 10 випадків (40%) та на поверхні – 3 випадки (12%) [2, 3]. За факторами впливу першою причиною нещасних випадків на виробництві зі смертельними наслідками у вугільних шахтах є вибух газу, що становить більше третини усіх нещасних випадків зі смертельними наслідками. На другому місці - ураження електричним струмом, обвалення порід та падіння потерпілого [3].

Понад 80% професійних захворювань в Україні трапляється у гірничодобувній галузі, при цьому значна частина, зокрема, у вугільних шахтах. У структурі професійних захворювань перше місце належить захворюванням органів дихання (пневмоконіози, хронічні бронхіти та інші), що викликані впливом виробничого пилу, – 46,7% від загальної кількості діагнозів в Україні. На другому місці – захворювання опорно-рухового апарату (радикулопатії, остеохондрози, артрити, артрози), що складають 36,4%. Захворювання, викликані дією фізичних факторів (вібраційна хвороба, нейросенсорна глухуватість та інші) становлять 14,6% [3].

Існуючий рівень травматизму та професійних захворювань є наслідком «людського чинника», що включає в себе особистісні причини, які складаються з порушень безпеки праці, відхилення від посадових та технологічних інструкцій, недотримання спеціальних заходів безпеки, порушення трудової дисципліни, прагнення до перевиконання виробничих показників за рахунок ухилення від правил безпечного виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Звіт про стан охорони праці на вугільних підприємствах за 2017 рік. Державна служба України з питань праці. URL:<https://dsp.gov.ua/zvit-pro-stan-okhorony-pratsi-na-vuhilnykh-pidpryemstvakh-za-2017-rik/>
3. Безпека та гігієна праці у гірничодобувній галузі та вугільній промисловості в Україні / Міжнародна організація праці; Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. Київ: МОП, 2018. С. 46.